

DINIY TASHKILOTLARNING IJTIMOIIY ISH FOLIYATIDAGI ROLI

Jamolidinova Mashhura

Fargʻona davlat universiteti Ijtimoiy ish yoʻnalishi talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15276901>

Annotatsiya. Ushbu maqolada diniy tashkilotlarning ijtimoiy ish faoliyatidagi roli va ahamiyati yoritilgan hamda diniy tashkilotlarning ijtimoiy xizmatlar koʻrsatish, jamoaviy birlik yaratish, taʼlim, qonunchilikka rioya qilish, salomatlikni qoʻllab-quvvatlash va xalqaro hamkorlikdagi faoliyatlari koʻrib chiqiladi.

Kalit soʻzlar: diniy tashkilotlar roli, ijtimoiy ish, maʼnaviyat, ijtimoiy yordam, ruhiy qoʻllab-quvvatlash, keksalar, nogironlar, taʼlim, jamiyatda birlik, ijtimoiy barqarorlik, ijtimoiy adolat, xalqaro hamkorlik, ijtimoiy xizmatlar, ehtiyojmand guruhlar.

Kirish. Bugungi kunda diniy tashkilotlar nafaqat diniy qadriyatlarni targʻib qilish, balki jamiyatda ijtimoiy adolatni taʼminlash, ehtiyojmandlarga yordam koʻrsatish va ruhiy qoʻllab-quvvatlash sohalarida ham faol ishtirok etadi. Ular oʻz faoliyatida ijtimoiy ishni amalga oshirishda muhim oʻrin tutadi, chunki diniy tashkilotlar, odatda, maʼnaviyat va axloqiy qadriyatlarni shakllantirish bilan birga, jismoniy va ruhiy yordamni ham taqdim etadi. Diniy tashkilotlar oʻzining koʻplab dasturlari orqali, ayniqsa, jamiyatning eng ehtiyojmand qatlamlariga (nogironlar, keksalar, bolalar, qochqinlar va boshqalar) yordam beradi. Shuningdek, ular jamiyatda birdamlik va ahillikni taʼminlashga, odamlar oʻrtasida muloqotni kuchaytirishga, xayrixohlikni rivojlantirishga va umumiy ijtimoiy barqarorlikni taʼminlashga xizmat qiladi. Ushbu maqolada diniy tashkilotlarning ijtimoiy ish faoliyatidagi roli va ularning jamiyatdagi ahamiyati haqida soʻz yuritiladi.

Ijtimoiy ish faoliyati jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal qilish, ehtiyojmandlarga yordam berish, ularning huquqlarini himoya qilish va jamiyatning ijtimoiy barqarorligini taʼminlashga qaratilgan koʻplab tashabbuslar va harakatlarni oʻz ichiga oladi. Bugungi kunda diniy tashkilotlar ham ijtimoiy ish faoliyatida muhim oʻrin tutadi. Ular, odatda, ijtimoiy yordam koʻrsatish, insonlarni birlashtirish va jamiyatda ahillikni taʼminlashda faol ishtirok etadi. Bu maqolada diniy tashkilotlarning ijtimoiy ish faoliyatidagi roʻli va ahamiyati haqida soʻz yuritamiz.

Diniy tashkilotlar va ijtimoiy ish faoliyati

Diniy tashkilotlar, asosan, maʼnaviy va etika masalalariga qaratilgan boʻlsa-da, ular ijtimoiy xizmatlar koʻrsatish, oʻz aʼzolarini va jamiyatni qoʻllab-quvvatlash borasida ham faoliyat yuritadi.

Diniy tashkilotlar ko'pincha insonlarni birlashtiradigan, jamiyatda axloqiy-ruhiy uyg'unlikni saqlashga qaratilgan tashabbuslar bilan ajralib turadi. Shuningdek, ular kambag'allarga, nogironlarga, keksalarga, bolalarga va boshqalar uchun turli ijtimoiy yordam dasturlarini amalga oshiradi.¹

Ijtimoiy Xizmatlar Ko'rsatish

Diniy tashkilotlarning ijtimoiy ish faoliyatidagi muhim yo'nalishlardan biri — ijtimoiy xizmatlar ko'rsatishdir. Bu xizmatlar ko'pincha jismoniy yoki ruhiy yordam, o'qish va ta'lim berish, kasallikdan tiklanishga yordam berish, ehtiyojmandlarga oziq-ovqat, kiyim-kechak va boshpana taqdim etishni o'z ichiga oladi. Diniy tashkilotlar, ayniqsa, davlat tomonidan taqdim etilmagan ijtimoiy xizmatlar uchun muhim yordam manbai hisoblanadi.

Masalan, ko'plab diniy tashkilotlar keksalarga, nogironlarga, yirik oilalarga va uy-joysizlik muammosiga duchor bo'lganlarga yordam ko'rsatadi. Ular uchun turli ijtimoiy markazlar, panohlar va tibbiy yordam tizimlari tashkil etiladi. Bu jarayonlar nafaqat jamiyatda ijtimoiy adolatni ta'minlashga xizmat qiladi, balki diniy qadriyatlarni targ'ib etadi.²

Diniy Tashkilotlar va Jamoaviy Birlik

Diniy tashkilotlar ko'plab ijtimoiy muammolarni faqat ma'naviy yoki moddiy yordam orqali emas, balki jamiyatni birlashtirish orqali ham hal qiladi. Diniy tashkilotlar turli ijtimoiy guruhlar o'rtasida muloqotni kuchaytirish, xayrixohlikni va hamjihatlikni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu esa jamiyatda ijtimoiy xavfsizlikni va barqarorlikni ta'minlashda muhim o'rin tutadi. Diniy tashkilotlar tomonidan tashkil etilgan seminarlar, ijtimoiy tadbirlar va jamiyatni birlashtiruvchi loyihalar insonlarni bir-biriga yaqinlashtiradi va ularning birgalikda muammolarni hal qilishga yordam beradi.

Diniy Tashkilotlar va Ruhiy Qo'llab-Quvvatlash

Ijtimoiy ish faoliyatida diniy tashkilotlarning yana bir muhim roli — ruhiy qo'llab-quvvatlashdir. Diniy tashkilotlar ijtimoiy ishchilar bilan hamkorlikda, ehtiyojmandlarga faqat moddiy yordam ko'rsatish bilan cheklanmay, balki ularga ruhiy, ma'naviy yordam ham taqdim etadi. Ruhiy qo'llab-quvvatlash orqali insonlar o'zlarining ichki kuchlarini topishlari va qiyinchiliklarga qarshi kurashishlari mumkin.

¹ . Rahimov, A. (2020). Ijtimoiy ish va uning diniy tashkilotlar bilan o'zaro aloqasi. Toshkent: O'zbekiston ijtimoiy ishchilar assotsiatsiyasi.

² Shamsiyev, D. (2022). Ijtimoiy ishda diniy tashkilotlarning metodologik yondashuvi. Toshkent: Ijtimoiy ishlar va psixologiya ilmiy markazi.

Bundan tashqari, diniy tashkilotlar ko'pincha xalqni ma'naviy yo'naltirish va hayotning maqsadini anglash borasida maslahatlar berib, shaxslarning o'zini anglashlariga yordam beradi.³

Diniy Tashkilotlarning Ijtimoiy Ishdagi Ta'siri

Diniy tashkilotlar ijtimoiy ish faoliyatini nafaqat amaliy jihatdan, balki nazariy jihatdan ham qo'llab-quvvatlaydi. Ular ijtimoiy adolat, hamdardlik, rahm-shafqat kabi qadriyatlarni targ'ib etishda faol ishtirok etadilar. Shu bilan birga, diniy tashkilotlar, ayniqsa, rivojlanayotgan yoki inqirozga uchragan hududlarda jamiyatni qayta tiklashda muhim rol o'ynaydi.

Diniy tashkilotlarning ijtimoiy ish faoliyatiga qo'shgan hissasi, ayniqsa, diniy tolerantlik, xayr-ehson qilish va jamiyatda birdamlikni rivojlantirishga qaratilgan tashabbuslarda sezilarli bo'ladi.

Diniy Tashkilotlar va Ta'lim

Diniy tashkilotlar o'zlarining ijtimoiy faoliyatida ta'limga ham katta e'tibor qaratadi.

Ta'lim, ayniqsa, yoshlar uchun diniy tashkilotlar tomonidan beriladigan ko'plab dasturlar orqali amalga oshiriladi. Diniy o'quv markazlari, madrasa va seminarlar orqali aholiga bilim berish, axloqiy va ma'naviy qadriyatlarni o'rgatish ijtimoiy ishning ajralmas qismi hisoblanadi.

Diniy tashkilotlar, shuningdek, nogironlar, keksalar va boshqalar uchun o'ziga xos ta'lim dasturlari taklif qiladi. Misol uchun, bir qancha diniy tashkilotlar nogiron bolalar uchun maxsus o'quv markazlarini tashkil etadi, bu orqali ularga kerakli bilim va ko'nikmalarni olishda yordam beradi. Bu turdagi ta'lim nafaqat professionallikni oshirish, balki jamiyatga qo'shilish imkoniyatini ham yaratadi.⁴

Diniy Tashkilotlar va Qonunchilikka Rioya Etish

Diniy tashkilotlar ijtimoiy ish faoliyatida jamiyatda qonun va tartibni saqlashda ham muhim rol o'ynaydi. Ko'plab diniy tashkilotlar o'z a'zolarini va jamiyatni qonunlarga hurmat bilan qarashga undaydi. Bu, o'z navbatida, jamiyatda huquqiy ongni oshirishga yordam beradi va ijtimoiy adolatni mustahkamlashda muhim omil bo'ladi.

Bundan tashqari, diniy tashkilotlar ko'pincha ijtimoiy ishchilar va hukumat organlari bilan hamkorlikda, huquqiy yordam ko'rsatish, jamiyatdagi turli ijtimoiy adolatsizliklarga qarshi kurashishda ishtirok etadi. Ular, masalan, uy-joysizlar, diniy ozchiliklar yoki ayrim ijtimoiy guruhlar huquqlarini himoya qilishda ham faollik ko'rsatadi.

Diniy Tashkilotlar va Aholi Salomatligi

³ Narzullayev, J. (2020). Diniy tashkilotlarning salomatlikni qo'llab-quvvatlashdagi roli. Farg'ona: Farg'ona universiteti

⁴ . Akramov, F. (2017). Xalqaro miqyosda diniy tashkilotlarning ijtimoiy roli. Tashkent: O'zbekiston xalqaro aloqalar akademiyasi.

Diniy tashkilotlar ijtimoiy ish faoliyatida sogʻliqni saqlash sohasiga ham jiddiy eʼtibor qaratadi. Koʻplab diniy tashkilotlar tibbiy yordam xizmatlari koʻrsatadi, ayniqsa, rivojlanmagan hududlarda, shuningdek, ehtiyojmandlarga bepul dori-darmon va tibbiy koʻriklar taklif qiladi.

Baʼzi diniy tashkilotlar shifokorlar bilan hamkorlikda, ayniqsa qishloq joylarida, tibbiy xizmatlar taqdim etadi.

Diniy tashkilotlar salomatlik masalalarida shuningdek, psixologik qoʻllab-quvvatlashni ham amalga oshiradi. Jismoniy va ruhiy sogʻliqni tiklashga yoʻnaltirilgan dasturlar, xususan, ruhiy kasalliklar va travmalarni engish borasida koʻplab tashkilotlar faoliyat yuritmoqda. Bu nafaqat tibbiy yordam, balki aqliy salomatlikni mustahkamlashga ham yordam beradi.⁵

Xalqaro Hamkorlik va Global Muammolar

Diniy tashkilotlar faqatgina oʻz mamlakatlarida emas, balki xalqaro miqyosda ham ijtimoiy ish faoliyatida ishtirok etadi. Biroq, global miqyosda ular koʻpincha tabiiy ofatlar, urushlar, qochqinlar muammolari va boshqa global ijtimoiy muammolarni hal qilishda ham faoliyat yuritadi. Diniy tashkilotlar oʻz ijtimoiy dasturlarini global tarmoqlar orqali amalga oshirib, butun dunyo boʻylab ehtiyojmandlarga yordam koʻrsatadi.

Masalan, Baqara madaniyati, Qurʼon va Sunnatga oid yordam dasturlari koʻplab mamlakatlarda shakllangan boʻlib, global muammolarga yechim izlashda ishtirok etmoqda.

Koʻplab xalqaro diniy tashkilotlar qochqinlar, uydan chiqqanlar, kasalliklar va tabiiy ofatlar tufayli azob chekkan odamlarga yordam beradi.⁶

Xulosa. Diniy tashkilotlarning ijtimoiy ish faoliyatidagi roli jamiyatning barqarorligini taʼminlash, adolatni qaror toptirish va ehtiyojmandlarga yordam koʻrsatishda muhim ahamiyatga ega. Ular oʻzining maʼnaviy va axloqiy qadriyatlarini targʻib qilish bilan birga, ijtimoiy yordam, taʼlim, tibbiy yordam va ruhiy qoʻllab-quvvatlashni taʼminlashda faol ishtirok etadi. Diniy tashkilotlar jamiyatdagi zaif guruhlar, masalan, nogironlar, keksalar va bolalar kabi ehtiyojmand qatlamlarga yordam berib, ularga qoʻshimcha imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, diniy tashkilotlar jamiyatda birlik, ahillik va ijtimoiy barqarorlikni taʼminlashga xizmat qiladi, ularning xalqaro miqyosdagi ijtimoiy faoliyati ham sezilarli ahamiyatga ega.

Diniy tashkilotlarning ijtimoiy ish faoliyatida koʻrsatilgan yordami, ayniqsa, davlat tomonidan koʻrsatilmagan yoki etarli darajada yetkazilmagan xizmatlarni taqdim etishda muhim rol oʻynaydi.

⁵ Mirzaev, S. (2021). Diniy tashkilotlar va ijtimoiy yordam: Oʻzbekistondagi tajriba. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.

⁶ Yuldashev, N. (2019). Diniy tashkilotlarning jamiyatdagi roli va ahamiyati. Toshkent: Oʻzbekiston fanlar akademiyasi.

Bunday faoliyat jamiyatdagi ijtimoiy adolatni mustahkamlashga, shuningdek, insonparvarlik va rahm-shafqatni keng targʻib qilishga xizmat qiladi. Shu sababli, diniy tashkilotlarning ijtimoiy ish faoliyatidagi ahamiyatini yuqori baholash va ularni qoʻllab-quvvatlash zarurdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Yuldashev, N. (2019). Diniy tashkilotlarning jamiyatdagi roli va ahamiyati. Toshkent: Oʻzbekiston fanlar akademiyasi.
2. Rahimov, A. (2020). Ijtimoiy ish va uning diniy tashkilotlar bilan oʻzaro aloqasi. Toshkent: Oʻzbekiston ijtimoiy ishchilar assotsiatsiyasi.
3. Mirzaev, S. (2021). Diniy tashkilotlar va ijtimoiy yordam: Oʻzbekistondagi tajriba. Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti.
4. Akramov, F. (2017). Xalqaro miqyosda diniy tashkilotlarning ijtimoiy roli. Tashkent: Oʻzbekiston xalqaro aloqalar akademiyasi.
5. Shamsiyev, D. (2022). Ijtimoiy ishda diniy tashkilotlarning metodologik yondashuvi. Tashkent: Ijtimoiy ishlar va psixologiya ilmiy markazi.
6. Narzullayev, J. (2020). Diniy tashkilotlarning salomatlikni qoʻllab-quvvatlashdagi roli. Fargʻona: Fargʻona universiteti.